

Národné

LEGENDE

za

šlovenško mladino.

Nabral, izdal in založil

Anton Kosi,

učitelj v Središči.

II. zvezek.

V Ptuj.

Natisnil W. Blanke.

1890.

Slovenskim rodo- in mladinoljubom!

Da bi se I. zvezek moje zbirke legend s toliko rádostjo sprejel ter se takó hitro razširil povsod, kjer se govori mili naš slovenski jezik, tega se niti nadéjal nisem.

Dalo mi je pa to pogum, da si upam na svetlo tudi z II. zvezkom ter prosim ob jednom najuljudneje vse slov. rodoljube in prijatelje mladine, da me i v bodóče pri podjetju mojem po mogočnosti podpirajo ter skrbijo za to, da najde tudi ta snopič pôt med našo slov. mladino, katerej so se „Legende“ — kakor povzamem iz mnogobrojnih od vseh strani mi dohajajočih pisem — v kratkem času takó zeló primilile, da je povsod z veseljem čita. — Prijazne te besede priznanja so mi najlepše plačilo za moj trud; so pa tudi jasen dokaz, da sem se lotil zarés lepe in hvaležne naloge, katero izvêsti, hočem si i zanaprej resno prizadevati.

Tudi za III. zvezek imam gradivo že pripravljeno; in kako hitro se II. zvezka toliko razpečá, da se mi tiskarski troški povrnejo, izide tudi napominani snopič.

V Središči, meseca septembra 1890.

Izdajatelj.

DUPLIKAT

Národne legende

za

slovensko mladino.

Nabral, izdal in založil

Anton Kosi,

učitelj v Središči.

II. zvezek.

V Ptujih.

Natisnil W. Blanke.

1890.

S 937 - N / d
9. 4. 1956.

Usmiljenje.

Ubog prosjak je prišel v neko vas prosjačit. V prvej hiši, kder se je oglasil, videl je silno siromaštvo, vendar mu je gospodinja prijazno naproti prišla in rekla: „Ljubi mož, vi iščete pri nas miloščine; jako žal mi je, da vam ne morem ničesar dati, saj vidite, da nemamo sami nič.“

Mož je šel dalje.

V drugej hiši je bilo še večje siromaštvo. Tù mu je prišla stara ženica naproti in mu rekla: „Oh, ljubi mož, kako rada bi vam dala vsaj kosec kruha, ali verujte mi, da ga še sama nemam niti drobtine pri hiši.“

Pri tretjej hiši, ki je že od zunaj kazala veliko revščino, rekel je gospodar: „Ta hleb kruha bode naše nocojšnje kosilo; tukaj imate kos tudi vi, več vam ne morem dati.“

Pri četrtej je bil zopet prijazno sprejet in star mož mu je daroval suknjo, rekóč: „Jaz imam dve suknji; jedno dam vam, a drugo obdržim za-sé. Več vam ne morem dati, saj vidite, da sem sam ubožen.“

Tako je hodil prosjak od hiše do hiše. Povsod je bil prijazno sprejet, da-si je povsod našel veliko siromaštva.

Zunaj vasi vrže prosjak razcapano obleko raz sebe, razpnè dvoje kril ter se v angeljskeji podobi vzdigne v nebesa. Kmalu je nebeški krilatec stal pred obličjem božjim.

„Gospod vojskinih trum“, reče angelj, „jaz pridem prosit pravice.“

„Povej, kaj želiš od mene?“

„Poslal si me bil preiskavat srcá ljudij, in bil sem v vasi, kder sem našel največje sočutje in usmiljenje do ubožcev. Jaz tako usmiljenih ljudij še nikjer nisem našel, a vsi so ubožni, jako ubožni. Kako moreš vendar tako usmiljene ljudi v tolikem ubožtvu pustiti? Daj jim bogastva in videl boš, da bo njihovo usmiljenje brez meje.“

Bog odgovori: „Tvoja volja naj se izide!“ Na to se je razlil blagoslov božji čez óno vas; ubožstvo je izginilo, a prišlo je premoženje, obilost in bogastvo v vas.

Potem je Gospod zopet poslal angelja na zemljo, da bi preiskal srca ljudij, in angelj je zopet prišel v podobi prosjaka v tisto vas.

Ko je stopil v prvo hišo, videl je vsega obilo, a prijazna gospodinja mu ni prišla naproti, nego dekla so je nad njim zadržala, rekóč: „Tukaj se nič ne deli!“

V drugej hiši vidí še večje bogastvo; tudi stara ženica je še hodila okoli, a zagledavši prosjaka, zamrmra: „Že zopet prosjak!“ ter grè v hišo. Čez nekoliko časa priskakljá mlad deček, podeli ubožcu kos kruha ter zbeži.

Prosjak je z glavo majaje šel v tretjo hišo. Oni mož, ki mu je bil dal kos kruha, hotel je ravno v napreženo kočijo stopiti, ko ga ubožec nagovori. Bogatin ga čmerno pogleda, vrže mu godrnjajóč nekaj denarja in se odpelje.

V četrtej hiši je našel starčka, ki mu je poprej tako dobrovoljno daroval suktnjo, polovico svo-

jega imenja. „Gospod“, nagovori ga prosjak, „ali se še spominjate, da ste bili pred jednim letom necemu ubožcu podarili suknjo.“ Glejte, jaz sem onì ubožec. Od potlej vas je Bog obilo blagoslovil; znam, da se me boste še zdaj bolje usmilili.“

Bogatin ga resno pogleda, potem odprè omaro in vzame iž nje suknjo, rekóč: „Takrat sem imel dve suknji, in sami pripoznate, da je bil lep dar, ko sem bil jedno vam dal. Tudi zdaj vam nečem manjšega darú dati. Vzemite óno drugo suknjo; jaz sem v njej obogatel, znabiti, da obogatite tudi vi.“

Vsled tega zasmehovanja se je prosják užalil, odšèl je in zunaj vasi se je vzdignil v nebesa. Z žalostnim licem stopi pred obličje božje.

„Zakaj si tako žalosten?“ vpraša ga Bog.

„Žalosten sem, ker sem grešil zoper tvojo pravičnost in modrost. Bil sem zopet v ónej vasi, kder so me lani siromaka tako prijazno in usmiljeno sprejemali. A zdaj, ko so obogateli, vsi so se izpremenili. Prej so imeli za ubožca tolažbo in usmiljeno srce, a zdaj imajo trdosrèčnost in posmèh. Hudo sem se motil nad temi ljudmi, in to je, kar me žalosti.“

Bog odgovori angelju: „Moj sin, jaz sem ustvaril človeško srcé in ga tudi dobro poznám. Človeško srce je kakor maslina, ki samo takrat olje daje, kadar se stiskava; takó se tudi iz človeškega srcá samo takrat cedi olje usmiljenja, kadar ga uboštvo, žalost in nadloge stikajo.“

„Ubožni ljudje imajo usmiljeno srcé.“

(J. S-a. v „Vrtcu“ 1880.)

Kakor pravo, tako zdravo.

(Srbska.)

Ko so svetniki po zemlji hodili, gredo enkrat Bog, sv. Peter in sv. Pavel skupaj in pridejo k nekemu siromaku, ki je imel mali vinograd in v njem kočico, pa ga poprosijo, naj bi jim nabral grozdja, da bi jedli. Siromak vzame precèj canjico,*) pa ide k trsu, ki mu je najboljše grozdje rodil, in začné trgati; ali Bog zakliče iz kôče: „Nočem od tam, ampak natrgaj mi od ónega sosedovega trsa.“ Ali siromak mu odgovori: „Kakor pravo, tako zdravo; jaz tega ne morem storiti, dokler sem živ.“ Zopet mu Bog reče: „Ali pojdi na moj odgovor! Kdo te bo neki videl?“ Siromak zopet odgovori: „Kakor pravo, tako zdravo. Ako ne vidijo ljudje, vidi Bog. Jaz tega za glavo ne morem storiti; ampak bodite z mojim zadovoljni.“

Svetniki na to umolknejo, sedejo ž njim okoli mize počijejo in jedó grozdje, potem se dvignejo, da bi šli in poprosijo siromaka, naj bi jih izvédel na pôt. Starček precèj vstane in se obrne, da bi jih peljal; ali ko se on od kôče obrne, vzame Bog goréč žarek, pa ga vtakne v streho. Starček jih izvéde na pot. Ko se jamejo poslavljati, pogledajo na siromakovo kôčo ali ona je bila v plamenu.

Starček hiti v svoj vinograd in svetniki vprašajo Boga: „Kaj se je, Gospod, ta siromak pregrešil, da si mu še to revno kočičo požgal? Vidiš, da se še po tebi ni dal pregovoriti v greh!“

Bog jim odgovori: „Ravno zato sem mu kôčo zažgal, ker je siromak in srca poštenega, prav dela in dobro misli. V oni kôči so nekdaj hudobni ljudje prebivali, pa so silo blaga pod njen prag zakopali. Ti hudobneži so pomrli, in za blago nihče ne vé

*) jerbašček.

kakor jaz sam. Ta gospodar je služil svojega gospodarja vso svojo mladost verno in z velikim trudom, dokler si je to mestice prislužil. Pa je bil s tem, kar je imel tako zadovoljen, da bi mesta, kder kočja stoji, nikdar ne prekopal; ali zdaj ga bo moral prekopati ter bo našel, kar je pred Bogom zaslužil.

Svetniki to čuvši, postojé, da bi videli kaj bode. Siromak se vrne v svoj vinograd in vidéč, da mu je kôča v prah zgorela vzdihne bridko in reče: „Hvala Bogu tudi za ta dar. Kakor pravo, tako zdravo!“ pa vzame motiko, da bi razgrebel pepel. Kakor mahne z motiko, zadene na sodec, izvali ga vèn in najde v njem silo blagá. Vidéč to blago, obraduje se, vzdihne in reče: „Hvala Bogu za njegov dar! Kakor pravo, tako zdravo!“

S tem blagom pozida na istem mestu veliko poslopje in postane glava onih, katerim je v mladosti zvesto služil.

(Iz Dr. Sketove „čítanke“ I.)

Nebéška ptica.

Pred davnim davnim časom je živel v nekem samostanu mlad mnih po imenu Vincencij. Hodil je vsak dan izprehajat se v majhen gozdič, ki ni bil daleč od samostana, v kojem je mnih sè svojimi tovariši bival. V tem gozdiču je pobožni redovnik vedno premišljeval božjo modrost in vsemogóčnost, katera je tako razločno zapisana na obrazu vsega stvarstva. Iz vsakega cveta, iz vsake bilke in trave, kojo je v roko vzel, čital je resnico, da je oni, ki vlada nad vsem, izvir večne slave in brezkončne modrosti.

Zdaj je opazoval, neudrudne buče, kako nabirajo med, zdaj se čudil marljivosti in vstrajnosti

mravelj, zdaj zopet ves zamaknjen poslušal sladko gostolenje veselih ptičkov. Vse to je povzdignilo duha in srce mnhovo nad rajske višave. „O Bog, kakó krasen je tvoj svét!“ vzklikne naenkrat pobožni mnh — „vse te časti, vse slavi, tebe, ki úmeš jezik vsake živalce, tebe, ki veš za pôte najmanjše žuželke!“ —

Te besede so se ljubemu Bogu tako dopadle, da je sklenil zvestemu svojemu služabniku še večje veselje prirediti. Pošlje namreč angelja iz nebes v podobi prekrasne ptice. Ta se vsede pred mladega redovnika ter začnè prepevati takó krasno, takó mило, da je Vincencij kar omamljen zatisnil oči in kakor v sanjah poslušal to čarobno gôdbo.

Čudomil spev rajske ptice je nadkriljeval vse sladke in žalne glasove navadnih krilatih gozdnih prebivalcev. Ves gozd je utihnil in poslušal strméč rajske glasove. Po saj še enakih melodij na zemlji ni čulo nobeno živo bitje.

Čas hiti — in tudi mine; a Vincencij tega niti ne opazi. Vedno še stoji oprt ob star javor ter posluša in ne more se dovolj načuditi prekrasnemu angeljskemu petju. —

Sedaj se ptica vzdigne in odleti zopet nazaj v nebesne višine. Zamaknjen gleda pobožen mnh za njo. Naenkrat se kakor iz snú prebudí in še le sedaj se spomni, da bode treba iti nazaj v samostan. Tovariši njegovi — tako misli — ga bodo izvestno že pogrešali.

Ide proti samostanu.

Pa kakó se začudi, ko najde tukaj vse drugače, nego je zapustil predpoldném ko je odšél na izprehod. Stene po posameznih celicah so čisto drugače malane in v njih najde tudi čisto tuje, nepoznane mu obraze. Vincencij ne pozna mnhov, a mnihi ne njega. Začudeno drug drugzega pogledujejo

in nikdo si te zastavice rešiti ne more. Vincencij jim jame na to pripovedovati, da i on stanuje v tem samostanu, in da se je sedaj povrnil iz bližnjega gozdiča, v kojega je bil predpoldnem odšel na izprehod. Redovniki odvédejo tujega patra k predstojniku samostana.

A tudi ta prišlêca ne pozná.

Odide pa v samostansko knjižnico, a kmalu se zopet povrne ter pravi: „Odkar ta samostan obstoji je stanoval v njem samó en mnih z imenom „Vincencij“, a ta je — kakor je v zgodovini ovega samostana čitati — nekega dné kâr naenkrat izginil, in do današnjega dné se še ni izvedelo, kam je preminil.“

Ko Vincencij te besede zasliši, ozrè se po sêbi in na svojo veliko čudo zapazi, da je že star, silno star. Brada mu je bila prirastla do kolén in bela je bila kot sneg.

Naenkrat se starega mniha polasti nek poseben čut in radostno vzklikne: „Bratje dragi, glejte čudo božjo! jaz sem óni Vincencij in poslušal sem do sedaj v gozdu petje nebeške ptice. Starček je hotel o rajskej ptici še dalje pripovedovati, a v tem hipu se zgrudi na tlá in duša njegova se je vzdignila na nebeških oblacih tjè, kjer bode večno poslušala petje angeljskih korov.

Nebeško ptico poslušal je pobožni mnih na zemlji celih tri sto let, misléč, da jo je poslušal samó nekoliko ur. —

Iz te legende lahko povzameš, čitatelj mladi, kakšna zadovoljnost, kakšno veselje in kakšna radost še le mora vladati ondi, kjer bodemo enkrat večno poslušali godbo rajskih melodij in nebeškega veličastva.

Dà, dà, nebeško veselje mora biti neizrečeno veliko. Saj govori o rajskih lepotah sv. pismo: „Okó

ni videlo, uhó mi slišalo, niti je v srce človekovo prišlo, kar je Bog ónim pripravil, kateri ga ljubijo.“

(Zapisal A. K.)

Posvečuj praznik!

Žena je šla na dan sv. Petra na njivo, da si nažanje malo trave za kravo. Kó je že poln kôš nažela, pristopi k njej star mož in jej reče: „Oj ženska, zakaj danes žanješ? Kaj ne véš, da je danes Bogu posvečen dan?“

„Krava mi je lačna“, odgovori žena, „pa sem šla na njivo, da bi ji malo nažela.“ — „Naj ti bode“, reče ji mož — „vendar čuvaj se, da v drugič ne prideš!“ Ona mu to obljubi. Nahrani doma kravo in opoldne namolze mnogo mleka. Popoldne pa se neče več premagati, pa grè zopet na njivo, da bi trave nažela, češ, da bi imela krava zopet zvečer toliko mleka in pa da bi še nekaj za prihodnji dan nažela.

Ko pa žanje, prikaže se jej Kristus in jej tako-le govori: „Ti trdovratna žena! zakaj si šla zopet žêt? Kaj ne véš, da je to velik greh? Mojo zapoved si prelomila, sedaj si pa le izberi, hočeš-li raje hraniti pet sirotic, ali pa samó dve?“

Žena si je mislila: Bolje je hraniti dve, nego pa pet, pa je rekla: „Dve!“

Komaj je to izgovorila, izginil je Kristus, pokazali sta se pa dve mali kačici, kateri sta jo spremljali do doma; ko pa je v svojo hišo stopila, skočili sta jej na prsa in jo počeli griziti in jo vedno grizli do njene smrti.

To je bila kazen, ker ni spoštovala praznika.

(J. Barlè v „Dom in Svetu“ 1889.)

Bodi zadovoljen!

Ko sta Bog in sv. Peter po svetu hodila, gresta nekega dne po cesti ob potoku.

Neki mladenič ondi stoji in gleda v vodo, kako ribe plavajo.

Bog ga vpraša: „Mladenič, kaj delaš tukaj?“ On mu pové: „Gledam, kako ribe sem in tje veselo plavajo, pa si mislim: Oh, ko bi jaz bil riba, to bi bilo moje veselje!“

Bog ga vpraša: „Ali bi res bil riba?“ Ko mladič pové, da res, veli mu Bog: „Skoči v vodo!“ On skoči v vodo, in postane riba.

Čez leto dnij zopet po tem kraju potujeta božja popotnika, in Bog reče Petru: „Ko sva lani tukaj-le bila, je neki mladenič stal poleg potoka in na mojo besedo postal riba; pokličiva in povprašajva ga, kako se mu godi v vodi.“

Bog ga pokliče in mladenič pride iz vode in mu pové, da ni zadovoljen. „Ob povodnji, ko je kalna voda, se komaj ogibljem, da me ne podsuje in ne pobije kamenje.“

Vpraša ga Bog, ali še hoče biti riba? Mladenič pové, da ne. „Toda ko bi jaz ptič bil, to bi bilo moje veselje!“

Takoj mu Bog veli: „Zleti v zrak!“ In že mladenič kot ptič v zrak zleti.

Leto preteče. Zopet prihajata Bog in sv. Peter po istej cesti; pokličeta mladeniča ter ga vprašata, kako se mu godi. „Slabo!“ Komaj grem kam, da bi si dobil živeža, koj pride človek, pa me zapodi; v zraku me pa roparski ptiči preganjajo, da nikdar nemam ljubega pokoja.“ „Torej nočeš več biti ptič?“ vpraša ga Bog. Mladenič pové, da ne. „Tako bodi človek, kakor si bil! Menim, da si sedaj do dobra

prepričan, da je človek najbolj srečna božja stvar na zemlji!“

Bodi zadovoljen!

(G. Križnik v „Slov. večernicah.“)

Spanje in smrt.

V lepej bratovskej ljubezni združena sta potovala nekega dné angelj počitka in angelj smrti po solznej dolini. Prišla sta na neko visoko goró ter skleneta, da bosta tukaj prenočila.

Solnce je že zatonilo za goró in večerni mrak razprostira se polagoma čez zemljo, kakor pomladanska megla ter zagrinja hribe in doline v svoje črno ogrinjalo, prižigaje svitle zvezdice na visokem nebeškem oboku. Večerno zvonjenje je že davno umolknilo po vaséh in povsod je tiho in mirno na nebu in na zemlji.

V sladkej nebeškej ljubezni objeta sedita angelja na visokej gori, katero sta si izbrala v prenočišče. Svitle zvezdice se lesketajo na nebu in nad njimi plava luna, kakor kraljica migljajočih lučic na nebeškem stropu.

Zdajci se vzdigne angelj počitka, razprostre svoji belí roki ter razliva nebeški mir po vsej zemlji in ga trosi po kraljevih palačah kakor po revnih bajtah ubozega siromaka. Bolniki ne čutijo trpkih bolečin, otožnim se odvali pekoča srčna rana, reveži pozabijo nadležne skrbi in vsem plešejo divne prikazni v sladkih sanjah pred očmi. Tudi jokajoče dete v borney posteljici poleg svoje revne matere se utolaži; nebeški mir mu lije po cvetočem licu in mu boža svilnate obrvce in rumene laske nad

nežnim rujavkastim čelom, dokler ga popolnoma ne zaziblje v sladke sanje.

Izpolnivši svojo dobrodejno nalogo vsede se angelj počitka k svojemu tovarišu, rekóč: „Glej, kako srečni so zdaj vsi ljudje na zemlji! Zazibal sem jih v sladke sanje, in ko jutranja zarja napoči, hvalili in častili me bodo od sladkega spanja okrepčani in na novo oživljeni človeški rodovi. Kakó je pač sladko na tihem osrečevati človeški rod in kako srečni smo nevidni poslanci dobrotljivega Boga. Zares lep in častiljiv je naš skrivnostni poklic!

Angelj smrti boleče posluša svojega tovariša, solza mu zalije žareče okó, globoko vzdihne in pravi: „O, zakaj ni tudi meni dana jednaka naloga, kakoršno imaš ti, da bi osrečeval ljudi in se radoval svojega dejanja! Tebe časti in hvali človeški rôd, veseli in raduje se ter te željno pričakuje, da mu izpremeniš solzno dolino v rajski sèn. Blagor tebi tovariš počitka, a gorje meni, ki ravnam tvojemu dejanju ravno nasproti. Ljudje me imajo za najhujšega sovražnika, tresejo se pred mojim imenom in strah in grôza jih obdaja, kadar izvršujem svoj poklic!“ Tu obmolkne smrtni angelj in žalostno pobesi svoje čarobne črne oči na snegobelo obleko, solze kakor biseri se mu uderó po svitem obličju.

Angelj mirú in počitka, ganjen mile tožbe svojega tovariša, tolaži ga, rekóč: „Bratec moj preljubi! Ne toži in ne žaluj; saj imaš tudi ti blagosnosno in častno nalogo. Mar ne hvali in ne časti tudi tebe pobožna in zveličana duša, vzbujena k večnemu veličastvu po kratkem smrtnem spanju? Ali te ne slavi kot svojega dobrotnika in vodnika iz solzne doline v nebeško večno življenje? Mar si nisva brata in oba nevidna poslanca jednega Očeta? Zdaj pa še reci, da tvoja naloga ni jednaka mojej nalogi!“

Veselo povzdigne smrtni angelj svojo glavo, črne oči se mu zasvetijo in z rajskim nasmehljajem pogleda v obličje svojemu tovarišu. Objame ga in z gorkim poljubom potrdi besede njegove.

(Matilda Tomšič.)

Skrb in smrt.

Sveti Peter in Pavel se napotita po svetu, da bi videla, kje je darežljivost in gostoljubnost, kje lakomnost in neusmiljenost.

Vsa trudna, lačna in žejna prideta na večer v neko mesto ter si iščeta prenočišča, da bi se malo odpočila in kak grizljeje za lačni želodec dobila. Siromašna popotnika trkata od hiše do hiše, pri bogatih kakor pri ubogih, da bi kaj milostinje dobila; ali bila jima je sreča nemila in vsa skrb zastonj.

Zeló spehana stojita zdaj že pred zadnjo hišo, ki je bila po zunanjej podobi videti najbolj revna in siromašna v celem mestu.

Streha jej je bila vsa razdrta, in komaj bi si človek mislil, da biva tu kaka živa duša.

Peter stopi na dvorišče in potrka na vrata. Hitro se prikaže iz hiše stara, slabo oblečena žena ter ju vpraša, kaj bi rada.

„Če Boga poznaš in moliš“, pravi Peter, „privošči nama žena, kak kotichek v svojej hiši, da se odpočijeva od dolzega pota in da sva vsaj pod streho, ker je tako slabo, neprijetno vreme; do zdaj naju nihče ni hotel pod svojo streho.“

„Tako je, tako“, odvrne starka, „siromaka dandanes vsak izpod strehe tira, ko bi ga tudi videl v največjej potrebi in sili. Stopita le noter, kar imam

to vama rada dam — česar pa nemam, uboga si-
rota, tega vama pa tudi dati ne morem.“

„Midva sva popolnoma zadovoljna“, reče Pa-
vel, „ker vidiva tvoje pošteno pa usmiljeno srce;
kaj nama je tudi več treba?“

Odložita tedaj svoji torbici v kot. Zdaj reče
Peter ženi: „No povej nama, dobra žena, kako ti
je ime, da te veva po imenu poklicati.“

„Skrb me imenujejo“, reče starka in pristavi
resno: „Kako bi vama rada kàj postregla! Da bi
suhega kruha ne grizla, dala bi vama kàj rada kako
hruško za prigrizek; ali moja hruška da-si tudi je
zeló rodovitna in polna, nema na sebi ne jedne zrele
hruške, ker to, kar dozori, hitro ljudje pokradejo.“

Božja popotnika pojesta nekaj suhega kruha
ter se napijeta mrzle vode pa se vležeta spat. Zju-
traj na vse zgodaj vstaneta ter se pripravita na daljni
pôt. Predno pa odideta, vpraša Peter starko, s čim
bi obdarovala njeno dobroto in gostoljubnost. Naj
jima razodene katero svojih najsrčnejših želj, pa da
jo izpolnita. — Kakor vsakedo, ki malo ima, pa
veliko želi, tako je bila tudi ta dobra mamica zdaj
vsa zmešana, da ni vedela, kaj bi rekla. Naposled
vendar pravi: „Želim, da moja hruška zgrabi vsacega,
kedor na njo spleza, da bi kradel sadje, in ga tako
dolgo drži, dokler jaz pridem in mu dopustim, da
ž nje zleze.“

Popotnika prikimata nehoté z glavo na to čudno
željo in odideta svoj pô.

Prihodnji dan zjutraj grè stara ven, da po-
gleda svoje polje in setev. To opazivši neki tat, spravi
se hitro na hruško, da pobere kar je bilo zrelega.
Ali oh žalosti in nesreče! — Veje ga zgrabijo in
držé, da ne more nikamor, ne gori, ne dôli! Na
strašno vpije prilete sosedje, da bi mu z hruške po-
magali; splezajo tedaj na njo, pa oj čuda, tudi oni

ne morejo z hruške. Zdaj si ne upa nobeden več na drevó, ampak vsi se čudijo in pokrižujejo ter strmé čakajo, kaj bode.

Zdaj pride starka iz polja domov; lahko si mislimo, kako je bila vesela, ko vidi, da se jej je želja izpolnila, da je tat ugrabljen na vejah obvisel.

Na njeno besedo izpuste veje tata, in ko ga dobro okrega in posvari, izpusti ga tudi ona. Za naprej ni bilo nikoga več na hruško. — Ne dolgo potem pride k njej tudi stara žena — smrt. Starka jo počaka in sprejme mirno brez strahú. Nad tem pa se čudi smrt ter reče starki: „Ti si me tako mirno sprejela, in vendar se me drugi ljudje tako zeló bojé!“

„Zakaj bi se te bala?“ odgovori stara Skrb, „dosti imam nehvaležnega sveta, pač si mi že dobro došla!“ — „Prav, starka!“ pravi na to smrt, „hajd tedaj z menoj!“ — „Rada pojdem s teboj“, pravi Skrb, „toda izpolni mi poprej le še jedno željo. Rada bi namreč okusila še enkrat svojih hrušek, ki so mi bile jedino blago.“

„Ako ne želiš nič več, stara, pojdi drage volje po nje.“

„Oh, kako sem stara in slaba, kako neki zlezem na drevo, sosedje pa so čudni ljudje! Ali bi hotela ti tako dobra biti, da zlezeš na drevo, pa mi prineseš jedno hruško?“

Smrt se dá pregovoriti in spleza hitro na drevo, ali zdaj ne more več dóli. Starka je bila kàj zeló vesela, da je smrt tako prekanila ter jo pusti nekoliko dnij na hruški.

Te dni ni nihče na svetu umrl.

Naposled izpusti starka smrt, ker jej je obljubila, da ne pride nikoli po njo.

In tako vam smrt potuje križem sveta; tudi še dandanes ruši in kolje staro in mlado. Skrbij ubiti ali umoriti in odnesti sè sveta pa vendar ne more!

(J. Božič.)

Kristus, sv. Peter in čolnár.

Potovala sta po svetu Kristus in sv. Peter. Nekega dné prideta do zeló globoke in široke reke, čez katero je prevažal popotnike poseben čolnar ali plovêc. Mostov še takrat seveda ni bilo. Čolnič je bil ob kraju reke privezan, a čolnarja ni bilo nikjer videti.

Sveti Peter je hotel takój za veslo prijeti in čolnič odriniti, da bi se brez čolnarja odpeljala na óno stran; a Kristus mu je pa to ostro prepovedal.

„Zakaj mi tega ne dovoliš, Mojster, saj vendar véš, da sem kot spreten ribiç tudi izvrsten čolnár. Če primem jaz za veslo, gotovo se ni nevarnosti in nesreçe bati.“ Takó govori ves nevoljen sv. Peter, hoteç Zveličarju dokazati, da je njegova nezaupnost neopraviçena.

„Res je res, kar govoriš Peter, a vsediva se raje tu-le sem pred kôço, da si nekoliko odpoçijeva trudne ude, čolnár se bode izvestno naskorem povrnil,“ odvrne na to Kristus. Peter uboga.

Ko že nekoliko časa pred čolnarjevo bajto na klopici sedita, ugledata od daleç sèm priti čolnarja. Prišel je báš iz cerkve, ki je stala na bližnjem holmcu. Pobit in ves otožen je bil, in obliçje njegovo je pričalo, da se je jokal. Sveti Peter je mislil, da pride od pogreba.

„Oprostita dobrotno, gospóda draga, da sem vaju tako dolgo čakati pustil.“ Takó začné do bož-

jih popotnikov dospevši čolnár s prosečomilim glasom. „Gotovo me že delj časa tukaj pričakujeta, vstopita še — prosim vaju — nekoliko v mojo kôčo, da se malo okrepčata, saj popotniku jed vedno diši!“

Popotnika ubogata.

Čolnár jima postreže s kruhom, s suhimi ribami in s kapljico dobrega vina. Ko se dovolj okrepčata, vstopijo vsi trije v čoln.

Počasi se pomika čolnič dalje in dalje. Vedno in vedno se bolj približuje unostranskemu obrežju. Zdaj vzame Zveličar skrivaj iz svojega zavitka majhen sveder, katerega je nosil pri sebi še od časa, ko si je kot deček v delalnici svojega rednika sv. Jožefa z vrtanjem v razne deščice kratil čas — ter napravi v dnu čolna luknjo.

Da ni voda v ladjo drla, drži Zveličar z nôgo predor tako dolgo, da se srečno pripeljajo do une strani reke.

Tukaj se božja popotnika poslovita od prijaznega čolnarja, zahvalita mu prav pristrčno za postrežbo in prevoznjo, za kojoj tudi ničesar zahteval ni, ter nadaljujeta svoj pôt.

Ideta nekoliko časa, kar zaslišita naenkrat od reke sèm glasen krik. Sv. Peter se ozrè ter vidi, kako se je ravno v tem trenutju čolnár s čolnom vred v valovih pokopal. Roki je držal iz vode in s smrtjo se je bojeval. „Gospod in Mojster“, zavpije ves osupnen sv. Peter, „reši čolnarja, zdaj in zdaj bode utonil!“

A Kristus svetniku mirno odvrne: „Pustiva ga, ljubi moj, naj se zgodi volja mojega Očeta, kajti vedi, da sem jaz vzrok tej nesreči. — ako jo že hočeš tako imenovati. Med tem ko smo se na to stran reke peljali, prevrtal sem na čolnu dnó, držal luknjo z nôgo, da sva midva srečno do kraja do-

spela. Čolnar luknje ni opazil — voda je sedaj privrela skozi njo in zalila ladijo pa tudi čolnarja.“

Ko je sv. Peter te besede zaslišal, izpreletela ga je grôza in silno je postal žalosten. Kristus pa nadaljuje: „Volja mojega večnega Očeta je tedaj izpolnjena, in vzrok imava, dragi moj Peter, da se radujeva nad tem . . .“

„Gospod in Učenik“, mu pade tukaj sv. Peter v besedo, „jaz te ne uméjem, jaz nikakor ne morem zapopasti tvojih besed. Moža, ki nama ni nič žalega pač pa samo dobro storil, pustil si v valovih reke tako nesrečno poginiti. In vrh tega si — kakor praviš — ti sam te velike nezgode kriv!“

„Peter dragi!“ ga zavrne prijazno Zveličar, „vém, da me ne umeješ, ker si reven na duhu. Ali nisi videl poprej, ko sva sedela na klopi ter pričakovala čolnarja, priti taistega vsega objokanega in pobitega tam dôl iz ónega holmca? Ti si mislil da je bil pri pogrebu, a temu ni bilo tako. Čolnar je prišel ravnokar iz cerkve, kjer je danes zakrament svete pokore sprejel.

S pravim obžalovanjem in do čistega se je bil izpovedal svojih velikih grehov; kajti vedi, ljubi moj, da je bil človek, kojega si videl ravnokar v valovih izginiti, velik, velik hudodelnik.

Sto in sto ljudi je pri svojem prevažanju pometal v reko, oropavši jih prej njihovega imetja. In vsa ta zločinstva se še do dandanes niso izvedela.

Večkrat je že svoje hudobije bridko obžaloval, a vsakokrat zopet v stare grehe zabrédel. Ako bi bil še delj časa živel, prišel bi zopet na krive pôte; umrl bi kot velik hudobnež in večno bi bil pogubljen. Ali ni boljše, da se raduje sedaj med zveličanci v nebesih?“ —

Žarek nebeške luči je pri tej priči razsvetil um sv. Petru in ves skesan je spoznal, da je nebeški

Oče pravičnost in modrost sama kakor v nebesih tako tudi na zemlji.

Kristus mu podá sedaj z ljubeznivim smehljanjem desnico svojo ter pravi: „Peter moj dragi, tebi se mnogo tega, kar moj večni Oče stori na prvi hip ne vidi prav in modro, ker si revež na duhu, a ne boj se, rešen bodeš vseh teh dvomov, ker nisi tudi revež na srcu!“

(Zap. A. K.)

Jelen, riba in ptič.

Ko sta Jezus in sv. Peter po svetu hodila, ni bilo še zidanih mostov, kakor jih imamo dandanes. Takrat so se morali ljudje v čolnih prepeljavati, čez reke in potoke. Ljudje, ki so ta posel opravljali imenovali so se čolnarji ali brodarji.

Tako je bil oče, ki je imel tri sinove. Vsi trije so bili brodarji. Imeli so siromašno kôčo ob reki, ki je bila zeló globoka a ne široka. Ko se sinovi že naveličajo vednega brodarénja, sklenejo narediti most preko reke in mostnino pobirati. V malo tednih je bil most že narejen. Najstarejši sin grè prvi mostnino pobirat. Prišla sta Kristus in sv. Peter. Kristus je vprašal sina, mostnino pobirajočega: „Koliko je mostnine?“ Sin odgovori: „Sto goldinarjev.“

Kristus vpraša dalje: „Ali nečeš nič družega?“ Sin: „Nič družega nečem, nego samo čisto zlató in srebro!“

Kristus mu našteje sto goldinarjev in grè dalje.

Ko pride najstarejši sin, ki je mostnino pobiral, domov, reče: „Jaz sem danes dobro služil, dva človeka sta želela preko mosta, in jaz sem sto goldinarjev zahteval od njih in dala sta mi jih.“ —

Ko to čuje drugi sin, reče: „Le potrpite; jutri grem jaz mostnino pobirat in nastavlil bodem dvesto goldinarjev mostnine.“

Druzega dné grè mlajši sin na most, da pobira mostnino. Prišla sta zopet sv. Peter in Kristus. Kristus povpraša; „Koliko je mostnine?“ Sin odgovori: „Dvesto goldinarjev, nič več.“

Kristus: „Ali ne vzameš nič družega?“

Sin: „Nič družega nego samo čisto zlató in srebró.“

Kristus mu našteje denar in odide s sv. Petrom dalje.

Ko zvečer drugi sin domóv pride, reče očetu in bratoma: „Evo me! jaz sem danes več dobil nego li moj brat včeraj. Tukaj pogledjte dvesto goldinarjev! Tudi danes sta prišla ona dva človeka in naštela mostnino, kolikor sem zahteval.“

Tretji, najmlajši sin, reče: Jaz pa pojdem jutri mostnino pobirat.“ Ko to slišita prva dva brata, rečeta mu: „Ubogi siromak, ti si preneumen, tebi óna dva človeka niti vinarja ne bosta dala.“

Najmlajši brat reče: „Poskusiti vendar smem svojo srečo, morda še več dobim, kakor sta dobila vidva oba skupaj.“

Druzega jutra se najmlajši brat napravi in grè mostnino pobirat. — Zopet prideta sv. Peter in Kristus do mosta.

Kristus vpraša: „Koliko je mostnine?“

Sin odgovori: „Toliko, kolikor mi v božjem imenu podêlita.“

Kristus: „Bi li se rad od mene kake umetnosti naučil?“

„Rad“, odgovori mostninar, „ako mi taiste kaj koristi doneso.“

Ko to Kristus sliši, reče mostninarju: „Bodi jelen!“ In jedva je to izgovoril, bil je mladenič v

jelena izpremenjen. Kristus zopet reče: „Bodi človek!“ In jelen se pri tej priči izpremeni v človeka.

In zopet Kristus reče: „Bodi riba!“ Mladenič je bil zdajci v vodi v ribo izpremenjen. Zlate plavute je imel, luske od čistega srebrá, a namesto očij je imel dva draga kámena. Na gospodovo besedo je bil zopet človek. —

Nato reče Kristus mladeniču: „Umetnost, kátere te zdaj učim, donesla ti bode mnogo. A zdaj ti rečem: „Bodi ptič!“

In glej, zal ptič sfrči proti nebu; kreljuti je imel zlati, a rep je bil z biseri pokrit; namesto očij je imel dva dragacena kámena. Kristus zopet reče: „Bodi človek!“ in ptič se v hipu izpremeni v človeka.

Nato reče: „Te tri umetnosti naj ti bodo na veliko srečo!“ To rekši odide s sv. Petrom dalje.

Ko se storí večer, grè sin domov. V hiši stopivšemu se brata iz vsega grla nasmejeta ter ga dražéč vprašata, jeli kàj prida mostnine prinesel. Brat jima reče: „Več sem je prinesel, nego-li vidva v obeh dnéh.“

Najstarejši brat ga začudeno gleda in mu reče: „No pa pokaži, koliko imaš!“

Tudi srednji brat ga zaničljivo pogleda, rekoč: „Kaj boš ti uboga sirota? Mar je pri tebi šlo več ljudij preko mosta, nego li pri nama?“

Najmlajši brat odgovori: „Tega ne vém, koliko ljudij je šlo preko mosta, a to pa vém, da sta ona dva človeka šla, ki vsak dan prideta. Ta dva sta me naučila umetnostij, kakoršnih nobeden izmed vaju ne zná.“ „Há! há! há!“ se mu brata zasmejeta. Pokaži no svoje umetnosti, da vidiva koliko znaš. In mlajši brat se je začel izpreminjati, da ju je bilo grôza in strah. Mislila sta si brata, da je coprnik in ubiti sta ga hotela; ali on jima zbeži.

Ko je že dolgo potoval daleč po svetu, pride v neko deželo, v katerej je bil imovit kralj, ki je imel gradove od samih biserov. Pri tem kralju se za hlapca ponudi in pasel je krave, gosi in prešiče.

Necega večera je bila pri kralju veselica in velika pojedina. Plesali, pili in jedli so, kakor da bi bilo kakšno ženitovanje. Ko so se že vsega naveličali, reče prvi kraljevi minister: „Zdaj naj pa še vsak pokaže, če zna kako umetnost.“

Ko to najmlajši brat, ki je na kraljevem dvoru za hlapca služil, sliši, približa se kralju in ga prosi, da bi on smél svoje umetnosti pokazati. Kralj si je mislil, da se pastir šali, a vendar privoli v njegovo prošnjo.

Ko brat dobi dovoljenje, vstopi v sredo dvorane ter reče škafo vode donesti. Ko se to zgodi, izpremeni se najprej v lepega jelena. Vsi so osupeli in ga gledali z začudenjem. Kraljeva hči pristopi in si odlomi košček rogovja, da bi v spomin imela. Kmalu potem se izpremeni v prelepo ribo, ki plava v škafo po vodi. Kraljeva hči si vzame jedno plavuto in si jo shrani v spomin. Naposléd se mladenič izpremeni v zalega ptička, ki je vse gledalce očaral. Kraljeva hči mu izpuli jedno peró iz peroti in si jo spravi v spomin. Vse to je pa varno shranila v zlato skrinjico, katero je zaprla z zlatimi ključi. — Primerilo se pa je, da je moral kralj na vojsko in tudi hlapec za spremljevalca ž njim. Daleč v sovražnikovej deželi se kralj spomni, da je pozabil žezlo (kraljevo palico) domá, brez katere se ni smelo na vojsko. Hitro razglasi po vsem taboru, da tisti, ki mu prinese žezlo, dobôde njegovo hčer za ženo. Takój priskoči hlapec in reče, da mu on prinese palico.

Kralju je bilo to všeč.

Zdajci se hlapec izpremeni v ptiča in zleti na kraljev dom. Ondu je nekaj časa trkal na okno, da so mu odprli, potem je povedal, čimu je prišel, in dali so mu žezlo. —

Ko pride nazaj v kraljevi tabor, je kralj še trdno spal. Ker ni hotel kralja buditi, vleže se tudi on malo k počitku. V tem pa pride kraljev dvorni strežnik mimo spijočega mladeniča. Vidéč, kako trdno spi vzame gorjačo in ga ubije.

Potem vzame kraljevo žezlo, zbudi kralja ter mu je da, rekoč: „Ravno zdaj pridem iz vašega kraljevega dvora ter vam prinesem žezlo, kakor je bilo naročeno kraljevemu pastirju. Ta slepar vam je ušél ter ga ne bode nikoli več pred vaše oči. Nič družega ga ni bilo kakor sama laž. Škoda le, da je toliko časa živel na vašem kraljevem dvoru.“ Tako je lagal kraljevi strežnik, ki je hlapca ubil. Potem naglo odide iz kraljevega šotora, da pokoplje mladeniča.

Kmalu se je vojska končala in kralj je premagal sovražnika. Že so bili doma in kraljevi strežnik se je pripravljal, da se poroči s kraljičino.

V tem prideta Kristus in sv. Peter do óne jame, v katerej je bil mladenič pokopan. Kristus takój zakliče: „Mladenič vstáni!“ V tem trenutku se prikaže mladenič iz jame in reče: „O kako dolgo sem spal: je li se kralj že probudil?“

Kristus mu odgovori: „Kralj se je že probudil, vojska je končana“ in ravno danes se kraljevi strežnik pripravlja, da se poroči s kraljičino. Teci torej na kraljevi dvor, ker ti nisi spal, nego bil si mrtev!“

Kó mladenič to sliši, hitro se izpremeni v ptiča in sfrči pred kraljevi dvor, kjer se je že vse pripravljalo k svatovščini. Pred kraljevi dvor dospevši, izpremeni se v človeka in sede na klop pred kraljevo palačo.

Tu sedečega najde postrežnik in ga vpraša, zakaj tu sedi in čaka. Mladenič ga prosi, da bi ga pustil v dvorano, kjer je gostija. Postrežnik mu odgovori: „Ako znaš kako umetnost, idi v dvorano, ako pa ne znaš ničesar, ne svétujem ti tega!“ Mladenič mu pové vse kar zna, in postrežnik ga pelje v dvorano.

Ko mladenič v dvorano stopi, pové, da bi rad svoje umetnosti pokazal. Kralj mu v to privóli. Mladenič se hitro izpremeni v jelena. Kraljičina, ki je bila nevesta, stopi po zlato skrinjico v katerej je hranila košček jelenovega rogovja. Kmalu se vrne. Zdaj pristopi k jelenu in mu pritisne košček tjà, kjer mu je malo rogovja manjkalo, in glej! v dvorani je stal prelep jelen, kateremu so se vsi čudili.

Jelen se zdaj izpremeni zopet v človeka in reče prinesiti škař vode. Ko se to zgodi, izpremeni se v ribo. Ali jedne plavute je ribi manjkalo. Kraljičina pritisne plavuto, ki jo je imela v škrinjici, tjà, kjer je ribi plavute manjkalo, in bila je cela riba. Mladenič se zdaj izpremeni v ptiča, ali jedne peroti mu je manjkalo. —

Kraljičina mu pritisne perot in zal ptič je stal pred njimi v dvorani.

Kralj vse to vidéč, izpozna svojega nekdanjega pastirja. Tudi kraljičina ga je izpoznala ter rekla, da je to tisti, kateri je prišel po kraljevo žezlo.

Takó je prišla strežnikova prevára na dan. Zna se, da se je bil ta tega zeló ustrašil.

Kralj se razjezi in dá navzočim gostom naslednje vprašanje: „Kaj se mora storiti s starim ključem, ako se izgubi ter se v tem nov naredi, a potlej se stari ključ zopet najde?“ Ženin odgovori prvi temu vprašanju in reče: „Novi ključ se mora na žrebelj obesiti, a stari ključ ostane, da se rabi.“

Kralj ga ostro pogleda in mu reče: „Sam sebi si sodil, ker ti nisi pravi ženin moje hčeri, nego ta mladenič je, ker on je, ki mi je bil žezlo prinesel.“

To rekši, zapové hlapcem, da ga zvežejo in obesijo.

Ko se je vse to zgodilo, obhajala se je poroka s kraljičino. Potem se je začela velika gostija, pri katerej sem tudi jaz bil. Dali so mi jesti in piti iz naprstnika, kar je gôla resnica, ker imam še zdaj jezik moker.

(Aleks. Dekval v „Vrtcu“ 1880.)

Mati božja in nema kraljica.

Svoje dni je živel kmetič v velikih stiskah in nadlogah. Smrt mu je vzela ljubo ženko, a nesreča ga je pripravila ob vse premoženje, da mu nič ni ostalo, kar mu je bilo ljubo na svetu, razven majhne hčerke. Sam sebe ni imel s čim preživeti in vendar je moral še za hčerko skrbeti. In da je otrok silo trpel, to ga je bolelo hujše od lastnega trpljenja.

Necega dne je šel v gozd pred kapelico matere božje in je bridko tožil njej svojo nadlogo, češ, ona zna in umeje žalost starišev, ki morajo gledati lastnega otroka v sili, pa mu ne morejo pomagati. In glej! takrat se mu prikaže mati božja kot kraljica nebes in zemlje v srebernih oblacih z zlato krono na glavi, obdana s trumo angeljev. Marija se je usmilila siromaka in je vzela njegovo hčerko s seboj v nebesa.

V nebesih je bilo hčerki neizrečeno dobro, jedla, pila in igrala se je z angeljčki, oblečena je bila v lepo belo obleko, obšito z bliščečimi zvezdicami in

vsak dan je postala večja in lepša. A mati božja je hotela njeno pokorščino skušati, zato jej izroči vse ključe nebeškega kraljestva, rekoč: „Dvanajst vrat smeš odpreti, kadar hočeš, a trinajstih nikoli!“ Deklica je odpirala vrata za vrati in povsod je našla kaj lepega in čudovitega. „Kaj neki zapirajo trinajsta vrata?“ misli si. Od zdaj jo je radovetnost hudo mučila. Naposled se ni mogla več premagati in je odprla tudi trinajsta vrata. Ali kazen za njeno nepokorščino jej je bila že za petami. Kmalu pride mati božja in jo posvari, da je bila tako nepokorna. Deklica je sicer tajila, ali nič ni pomagalo; mati božja jej vzame ključe, zapodi jo iz nebeškega kraljestva nazaj na zemljo in deklica ostane nêma (mustasta), dokler ne bo voljna pripoznati svoje pregrehe.

Na zemlji se je deklica ljudij takó bala, da je v gozdu prebivala, od korenim in zelišč se živela in v votlem drevesu prenočevala.

Necega dné se prigodi, da je bil kraljev sin v tistem logu na lovu. Kraljevič je deklico našel in njena lepota ga je tako očarala, da jo je s seboj peljal in za ženo vzel, da-si je bila nêma.

Za leto dnij jima je Bog dal sina. Tisto noč se jej prikaže mati božja in jo opominja, naj pripozna svojo pregreho, in ker kraljica tega ni hotela, vzela jej je Marija otroka in ga odnesla s seboj v nebesa. Za leto dnij jima Bog dá družega sina. Zopet se jej prikaže mati božja in jo opominja, naj spozna svojo pregreho. A zamán, tega kraljica ni hotela, zato jej vzame Marija tudi družega otroka in ga odpelje s seboj v nebesa.

Ljudstvo je začelo godrnjati in govoriti, da kraljica na hudoben način od Boga jej poslane otrôke pokončuje; ali kralj jo je neizrečeno ljubil in zato se nihče ni upal, kaj žalega jej storiti.

Tretje leto podari Bog kraljici tretjega otroka in tretjič se jej pokaže mati božja pripelje njuna poprejšnja otrôka s seboj in jej obljubi, da jej oba otroka nazaj dá, ako spozna svojo pregreho; ako pa neče tega storiti, vzame jej še to tretje dete, ljubeznivo hčerko, in jo odvêde s seboj v nebesa. Kraljica pa je ostala trdovratna in mati božja jej je tudi hčerko vzela.

Zdaj se pa nevolja ljudstva ni dala več potolažiti. Vsi so zahtevali, da se kraljica za svoje hudobije mora sè smrtjo kaznovati. Kralj je žaloval, a ni mogel nič pomagati. Kraljico so obsodili, da se ima sèžgati. Že je stala kraljica privezana na gromadi, katero so na štirih krajih podžigali.

Kralj je obupajôč gledal ta strahoviti prizor iz svojega poslopja, a spodaj je množina radovednega ljudstva čakala kraljičine smrti. Takrat v zadnjem trenutku, ko so jo že smrtne britkosti obdajale, spomnila se je, kako se je pregrešila s svojo nepokorščino in pozneje s svojo trdovratnostjo do nebeške kraljice, in kakó bi zdaj rada, ko bi jej mogoče bilo, z odkritosrčnim izpoznanjem vse popravila.

To je mislila v srcu — in glej! že jej je bilo odpuščeno. Ogenj je ugasnil in kraljica je začela govoriti ter je javno povedala svojo pregreho. A nad njo so se nebesa odprla in mati božja v srebrnih oblacih je prišla, v naročji s preljubeznivo deklico in na vsakej strani po jednega dečka, ter je vse tri izročila materi.

Vsi so bili srečni in zadovoljni ter so hvalili Bogá za toliko dobroto.

(J. S-a. v „Vrtcu“, 1880.)

Domača živina.

(Po V. Staničevej pesmi.)

Ko se je prva naša mati Eva od hinavske kače, v katero se je bil hudi duh izpremenil, premotiti dala, in ko je na prigovorjanje Evino tudi Adam grešil, bili so naši prâroditelji iz krasnega raja, kder se jim je takó dobro godilo, izgnani. — Ves pobit in poln žalosti ide necega dné Adam pregledovat svoja velika in v obdelovanje mu izročêna polja. Kakó je vendar tu vse drugače nego je bilo v presrečnem raju! Zamán išče njegovo okó rumene pšenice in lepe rži; kamor koli se obrne, povsod le plevel, trnje in osat.

„Kakó bodem to trdo in kamenito zemljo rahlal“, takó začnè jadikovati nesrečni Adam, „kedó mi bode vlekel težek plug, kedo nosil kamenje ž njive, in ako si spravim kruhek pod streho, kedó mi dá vse drugo, česar mi je za življenje potreba!“

Naenkrat mu prirezgeta naproti konj ter pravi: „Ne beli si glave nè, Adam moj dragi, saj sem jaz tukaj in lahko me rabiš za ježo in vožnjo; vedno ti hočem pokoren biti!“

Na to se oglasi vol sè svojim bučečim glasom: „Gospodar moj, ne bodi si v prevelikih skrbéh, sàj imam tudi jaz za delo dovolj močij in pripravljen sem ti pomagati, kolikor bodem mogel in znal.“

„In jaz“, — zamuka sedáj krava — „te hočem z mlekom rediti. Ako bodo ženske le dovolj spretne, napravljale ti bodo iz mleka maslo in sir, in dovolj živeža bodeš imel za-sé in za svoje!“

Tudi ubogi osel ni hotel zaostati; ponižno se približa Adamu in obeta: „Ako ne bodeš imel s kom voziti, samó zaukaži, gospod, vse te hočem ubogati. Pšenico, moko in druge stvari bodem ti rad na hrbtu prenašal.“

Ovca zableketá: „Da ti po zimi ne bode treba zmrzovati. dáj volno mojo sprêsti in napravi si ž nje obleko!“

„Ako bodeš hotel imeti masten kos pečenke, smeš me usmrtiti,“ zakruli na to debeli prešič ter še pristavi: „Sicer pa je to vse, kar bodeš od mene dobrega in prijetnega imel.“

Kokóš zakokodaka: „Ako ti pride kedáj volja na cvrtje, morem ti pomagati. Vidiš to-le stvar tukaj uporábi.“ In znese pred njega na tlâ jajce, vlevši Adamu da je pobêre.

„Da bodeš zamogel po nóci mirno in brez vse skrbi spati, hočem ti domovánje tvoje stražiti, samó to te prosim, da me ne pripenjaš!“ takó zalaja pes ter mahlja z repom.

Slednjič primijavka še dobrikava mačka ter obéta: „Delala ti bodem kratek čas; in da ti miši in podgane ne bodo shranjenega živeža snedle, trebila ti jih bodem iz hramov.“

S pridom utešile so te besede do sedaj potrtega Adama. Poln hvaležnosti in veselja zagotavlja tudi on radovoljnim živalim, da jim hoče biti vedno skrben in dober gospodar, da jih ne bode nikedar mučil, nè mučiti pustil.

* * *

Od tistega časa so te živali v službi človekovej on je rabi v svojo korist, sili je, da so mu podložne in je tako izpreminja, kakor misli, da bode imel več dobička od njih; one so njegovo bogastvo, njegova sreča, brez njih bi bil siromák.

Ali pa človek pri svojem gospodovanju nad živalmi tudi vedno izpolnuje obljubo Adamovo? Žalibog da ne! — Naj bi vendar vsakdo, ki ima z živino opravka, pomislil, da Bog dopúšča živali priganjati k delu, ali človek jih ne smé preoblagati s pretež-

kim delom, ne smé jih neusmiljeno nabijati, nè pretepati in mučiti. Tudi žival čuti bolečine, katere jej zadája brezsrčen in surov človek.

Žival je vsaka božja stvar,
Zató ne múči je nikdar!

(A. K.)

Zakaj bučele slavé sveti večer.

Pripovedka nam pripoveduje, da so bučele na sveti večer vso noč, ko se je porodil Jezus, navadno vesele. Skačejo in zujejo, a matica poje, da se je ne moreš dosti naslišati.

Vprašajmo bučele, vprašajmo njihovo kraljico, zakaj so tako vesele, in bučele nam porekó tako-le:

„Ko sta sv. Jožef in Marija prišla v Betlehem, nista mogla v mestu nikjer prenočiti, ker so bile vse hiše prenapolnjene tujih ljudij. Šla sta zatorej iz mesta vèn na polje in našla ubožen hlev, pred katerim sta se ustavila.

V isti čas stopi star pastir iz hleva ter ju nagovori, da naj pri njem ostaneta.

Jožef in Marija stopita v hlev in pastir reče svojej ženi: „Postrezi tujcema a jaz poženem ovce na pašo, da bode nekoliko več postora pod našo ubožno streho. Predno pa odidem, prižgati hočem še voščeno svečo, da se vidimo.“ Prižgavši svečo, odide.

Za malo časa je bila temna noč in v tej noči je prišel Jezus na svet. Sveta Devica Marija je povila dete Jezuščka v plenice in ga položila v jaslice. Jožef in Marija sta slavila in častila Boga za toliko milost in dobroto.

In zato, ker je voščena sveča razsvetljevala hlev, v katerem se je porodilo sveto dete Jezušček,

slavé tudi bučele sveti večer in božično noč z velikim veseljem in radostjo. A to ne samó lani in letos, nego slavile ga bodo do konca dnij, dokler bode stal svét. In pravo imajo pridne bučelice, ker voščene sveče so od voska, katerega one nabirajo po cvetji z velikim trudom in trpljenjem. Bučelice časte Bogá, našega očeta, ker jih je takó odlikoval, da je hlevec, v katerem se je porodil Jezus, razsvetljevala voščena sveča.

Kadar vam stariši na sveti večer pripravijo in nakitijo božično drevesce, da bi vam ljubi Jezušček prinesel lepih daril, postavijo nanj raznobojne voščene svečice, katere potem prižgó. Vse to storé vaši stariši zato, da bi vam naredili veliko veselje na božični večer, ter bi ob jednom tudi počastili sveto dete Jezuska, kakor je to storil nekđaj oni pastir, ki je na čast svojima gostoma sv. Jožefu in Devici Mariji prižgal voščeno svečo.

Otroci! kadar bodete na sveti večer videli na božičnem drevescu svitle lučice goreti, spomnite se onega ubožnega hlevca, v katerem je prišel naš odrešenik Jezus na svet; spomnite se onega starega pastirja in njegove voščene sveče ter recite: „Tebi na čast, o Jezus ljubi, naj goré te svečice, Tebi se klanjamo, v Tvoje sveto ime verujemo.

To sem vam napisal zato, da znate in pripovedujete onim, kateri tega še niso slišali. Oni, katerim bodete to pripovedovali, razveselili se bodo tega in z veseljem prižgali svéčice na čast svetemu detetu Jezuščku, njegovej sv. materi Mariji in njegovemu redniku sv. Jožefu.

(Pr. M. Kobali v „Vrtcu“ 1884.)

Zakaj kukavica nema nikjer mirú in zakaj si ne dela gnezda.

(Češka.)

Praznik „Marijinega oznanjevanja,“ kateri ni samó dan učlovečitve našega Gospoda, nego — kakor govore — tudi njegove zveličalne smrti dan, bil je v starih časih takó skrbno praznovan, da še ljubi ptički so bili dolžni počivati ter niso smeli gnezd nanašati.

Samo kukavica ni hotela Jezusu zaslužene svete časti dajati; nanašala je še pridneje nego li druge dni.

Zato jo je Jezus kaznoval, da od tedaj nema nikjer ne mirú in pokoja, a tudi ne svojega gnezda. Nepokójna je in taka ostane.

(S. Meglič v „Vrteu“ 1874.)

Zakaj kukavica samó do kresa kuka.

Ko so hudobni Židje Jezusa iskali, skril se jim je pod brinjev grm; zató ima brinjevo zrno še zdaj križ v sredi. A kukavica je Jezusa pod brinjenim grmom ugledala in zakukala: „Kuku, kuku! tukaj je!“ — A Jezus je kukavici rekel: „Oj ti nespametna ptica, zakaj si me izdala? Za kazen bodeš vse leto kukala!“

A kukavica mu je odgovorila: „Vse leto še kukati ne bodem mogla.“ — Jezusu se je ptica usmnila in rekel jej je, da bode kukala samó do kresa.

Zató kukavica samo do kresa kuka.

(J. Barlé v „Vrteu“ 1889.)

Jagoda.

Naš Zveličar bil je še le kakih osem let star, in šel se je izprehajati sè svojo materjo. Bila je ravno vesela spomlad, ptički so žvrgoleli svoje mile pesmice in dete Jezus je skakljalo veselo po mehkejši, zelenejši trati, veselilo se je lepih cvetic, ki so razširjale svojo prijetno vonjavo okoli sebe. Mimogredé ugleda božje dete vrtnico in jej reče: „Veseli me, v prihodnje ne bodeš več pozabljena cvetela, na oltarjih bodeš zvikševala božjo čast. „In vijolici pravi: Tebe, podobo ponižnosti, bodo trgali in s tebe delali devicam vence.“ In še drugim rastlinam je dajalo dete Jezus zdravilno moč, in jih je blagoslovilo.

Le jedna rastlina rastle je pozabljena v senci. Tri ozka peresa bila so ves njen kras, nihče izmed mimogredočih se ni ozrl na njo, med tem ko so vse druge cvetke z veseljem gledali in trgali. „Oj“, šepetala je tiho rastlinčica. „kako malo sem vredna. Ni mi podarjeno cvetje, in ko vas, lepe sestre moje, ljudje iščejo, ljubijo in trgajo, sem jaz vedno zapuščena in pozabljena. Kedar lastovke ljubo spomlad oznanujejo, ne morem podati cvetja v venec pomladnji. Pa vendar vam, lepe cvetke, nisem nevošljiva vašega krasa. Vsaki večer, ko solnce zahaja pravim si, da se mene nebeški Oče ravno tako spominja, kakor vas. Ponočna rôsa, mili solnčni žarki, jutranja pesem škrjančeva, pihljanje krotke sapice me razveseljuje ravno tako, kakor vas. Dà, čutim, da se tisti, ki je vsem stvarjem življenje dal, ljubeznivo spominja tudi mene, svoje najmanjše stvarice.“

V tem hipu se približa Devica z detetom kraju, kjer je bila rastlinčica. Lepa, rumenolasa glavica, katero je obdajal nebeški svit, obračala se je veselo proti cvetkam v lepejši zelenejši travici, nežni prsteci

trgali so zlatice, zvončke in potočnice v venec, in usta so govorila: „Ne samo v velikih rečeh kaže se vsemogočnost mojega Očeta. Solnce in zvezde lesketajo se na višnjevem nebu v neizmernem veličastvu, in vendar so tudi cvetke na zemlji priče njegove velikosti.“

In sedaj zasliši Zveličar milo pritožbo uboge rastlinčice, katere do sedaj med travo še opazil ni, in vendar je toliko želela, da bi se ozrl na-njo Marijin sin. Mili ponižni glasovi ganili so mu srcé. Prikloni se zopet v mah, in milo tolažilno pregovori ter pravi: „Mimo tebe sem šel in nisem te pogledal, mala pohlevna rastlina. V podobi deteta, imam tudi človeške slabosti, in vabilo me je to, kar se sveti in dopada; zato pa ne zametujem prave čednosti.“

„Ponižna, mala rastlinčica, ne bom te pozabil. Videla si me, ko sem trgal zlatice, zvončke in potočnice, in tebe še celó zapazil nisem. Globoko te je to ranilo v srce, ali prosta si ostala nevošljivosti. Ne bodi žalostna, od sedaj bodeš tudi ti imela cvetje in lepe, svitle barve.“

Ponižna rastlinčica, ne bom te pozabil. Pred vsem ljubim pohlevno srce, tvoja tiha ponižnost me je ganila. Imela boš cvetje in sad, ki bo najslajši in najprijetnejši izmed vsega sadja. Tvoj sad naj razveseljuje bogate in revne ljudi.“

„Ne bom pozabil tvoje ponižnosti.“ In sedaj pritisne ustnice na pero, katero je vzdignil sè svojimi prsteci. Neizrečeno veselje pretrese malo rastlinčico, novo življenje jej bije v žilicah, in na mestu kamor so se pritisnile ustnice Zveličarjene, prikaže se zagorelo rudeči sad, ki razširja prijetno vonjavo okoli sebe. In že nad osemnajststo let zorí jagoda ter razveseljuje in krepča ljudi po vseh krajih.

Raste na gorah in gričih, prikaže se ob kraju rek in potokov, razveseljuje tega, ki jo goji ter raste v samoti brez vse postrežbe.

(Albina Pirc v „Vrteu“ 1872.)

Zakaj nemajo jagode nasitljive močij.

(Češka.)

Gospod se je sam izprehajal po zelenem gozdu, kjer najde deklico, ki je v jerbašček nabirala ruderčih jagod.

„Káj nabiraš tukaj, deklé?“ vpraša Jezus. „Ničesar ne nabiram,“ odgovori deklica čemérna, ker se je bala, da bi morala njemu káj jagod dati.

Jezus odgovori: „Ako ničesar ne nabiraš, naj nikoli nič ne ostane!“

Od tistega trenutja so izgubile jagode nasitljivo moč; uživaj od njih dokler koli, vendar ostaneš lačen.

(S. Meglič v „Vrteu“ 1874.)

Kakó se je godilo Jakobu, predno je postal apostol.

V starodavnih časih, ko je naš Gospod in Zveličar po zemlji hodil še z otročjima nogama ter so ljudjé živeli samó ob pripróstih jedéh, kakoršne jim je dajala zemlja, zgodilo se je, da je po letu Jakobček, slaboten deček, sin ubožnih roditeljev, šél v gozd po gób in jágod. Jakobček je v nogah imel neozdravno bolezen ter je težko hodil, in zato po-

treboval nekaj ur, predno je dospêl do gôzda, v kojem so rastle gobe in jagode. Vrhu tega je vêdro solnce pripekalo kakor sam ogenj. Źe dolgo ni šel deŹ in bila je velika suša, a malo gób. Jakobček je zamán iskal in iskal. Od hoje in pripogibanja za gobami in jagodami truden ter od velike Źeje onemógel, sede v gozdu k pótu in milo zaplaka. A skoraj spet utihne ter jame poslušati. Mnogo veselih otrók se je igralo in smejalo na glas, a pred njimi déte Jezus v otročjej suknjici in bós. Jezus je z druŹbo svojo naposled obrnil korake tja, kjer je počival Jakobček.

Ko veseli otroci dospéjo do Jakobčka, obstane Jezus ter mu reče: „Vém, zakaj se jokáš, in prišel sem ti pomagat od Źeje in bolečin; a prvo da pogledam, kaj si nabral. PokaŹi mi!“

Jakobček rad posluša in iz košarice podá eno samo gobo a nič jagod. Gospod mu veli naj to gobo zasadí v zemljo, kar je tudi storil. A naglo se začudi in Ź njim vred tudi drugi otroci. Goba je bila Źe na pól uvéla, a vendar je začela zopet rasti in cepiti se na mnogo vrhov.

Sam Jezus se je gobi nasmehovál, ker je tako živo rastle, a drugi otroci se jej niso mogli dovolj načuditi.

Zdaj vêli Jezus Jakobčku utrgati góbo, ki je bila prava „medvéja stopinja“, a tudi pomagal mu je, podavši mu svojo sveto roko in dvignivši ga od tál. Jakobček zdajci začuti, kakó leze hudina iz njegovega telesa in kakó se mu zopet krepčajo njegovi udje. Vesel zavriska in zapléše okoli Gospoda ter pade na koléna prédenj, objema in poljublja njegovi presveti nôgi.

V tem se je nagnilo solnce pod véčer in zemlja se je ohlajala. Jakobček se je z Gospodom in Ź njega sveto druŹbo povrnil domóv. Od tega dné je bil

zdrav in trden, močnejši od svojih tóvarišev. Ko je Gospod Jezus začel učiti in pripovedovati o kraljestvu božjem na zemlji ter je Jakobček popolnoma dorastel, vzela ga je Zveličar k sebi in ga posadil mej svoje apostole.

(Jos. Vidic v „Vrtcu“ 1880.)

Kakó je sv. Peter jedno uro bogovál.)*

„Kakó to, da si danes zopet tako redkobeseden in ves raztresen; gotovo ti spet kakšne čudne misli rojijo po glavi, kar sicer pri tebi nič nenavadnega ni!“ S temi besedami se je obrnil Zveličar k sv. Petru, ko je potoval nekega dné ž njim čez široko polje.

„Uganil si, Mojster, res čudne misli so me obdajale, in bojim se, da so zopet pregrešne“, odvrne na to sv. Peter ter potém nadaljuje: „Premišljeval sem ravnokar neskončno modrost božjo, premišljeval to in uno njegova stvarstva in gospodovanja, a one nesrečne mislij, kojo sem si pri tem razmišljanju v glavo vtepel, se nikakor ne morem iznebiti: dozdéva se mi namreč vedno, da na svetu vkljub neskončnej modrosti božjej ni vse báš tako, kakor bi moralo biti; in ko bi jaz vesoljnemu svétu vladal, izvestno bi marsikaj boljše in lepše uravnal!“

Zveličar na to modrovanje Petrovo takój ničesar ne odgovori, a čez nekoliko časa pa vendar le prične: „Ti bi tedaj hotel vesoljnemu svetu vladati, Peter?“

*) Primerjaj češko legendo „Kako je hotel sv. Peter zemlji vladati“ (I. zvezek te zbirke, str. 26).

„Kaj pa dà in še celó rad“, odgovori naglo sv. Peter ter še pristavi: „Sàj pa tudi gotovo ne more nič prijetnejšega biti, nego je bôgovanje!“

„No, bodi ti tedaj želja tvoja izpolnjena, vladaj torej danes ti do solnčnega zahoda, a zvečer mí bodeš pripovedoval, kako si bil kàj zadovoljen in kako si svojo oblast uporabil.“

Z vidnim veseljem sprejme sv. Peter to veliko čast, da-si je dobro védel, da jo bode užival samó en dan.

Sveta móža potujeta dalje in prideta do kmet-ske kôče, ki je stala na samoti. Ker ju je želodec že zeló nadlegoval in opominjal, naj bi vendar nanj čisto ne pozabila, vstopita v ono kôčo. V njej naj-deta kmetico, ki je báš kruh in pogače pekla.

„Žena! imej usmiljenje in daj lačnima [popot-nikoma košček kruha; kosila še danes nisva imela“, tako poprosi Zveličar kmetico. A ta jima pa prijazno odvrne: „Kruh še ni pečén, a pogače sem pa ravno kar iz peči potegnila, vzamita tukaj vsak po en kos, prav vroče še so.“

„Bog ti povrni, dobra žena“, rečeta kakor iz jednega grla popotnika ter se poslovita, držeča vsak svoj kos pogače v roki.

„Prav je imela žena“, pogače so res še pre-vroče, potrpel bodem, da se nekoliko ohladé;“ tako beseduje med pótom sv. Peter.

V tem pride jima naproti neka dekla, ki je šla na polje.

„Kje je pa tvoje kosilce?“ povpraša Gospod deklo.

„Ah, to je še danes v božjih rokah,“ odvrne ter vzdihne nagovorjena.

„No Peter, danes boguješ ti, daj tedaj temu lačnemu dekletu kosilce, saj je nama reklo, da je taisto v božjih rokah.“ Te besede je pošepetal Zve-ličar sv. Petru na uho. —

Kaj si je hotel sedaj ubogi svétnik! Ravno, ko se je bil kos pogače dovolj ohladil, prepustiti ga je moral nepoznanemu dekletu, katero ga — pri-srčno se zahvalivši — sè slastjo povživa.

Kristus je jedel svoj kos pogače naprej, a sv. Peter kot Bog je lačen in žalosten stopal za božjim Mojstrom. Mrmral pa je zá-se te-le besede: „Nak, Bog biti, pa res ni malenkost; že začetek se mi ni nič káj obnesel in kedo vé, kaj vse se mi utegne še v bodôče pripetiti!“ Pokesa se, poprosi svojega bož-jega Učenika ponižnim srcem odpuščanja ter ob jednem bogovanje izroči v roke taistega, ki vse, kar koli stori, prav in dobro naredí.

(Zapisal A. K.)

Pripovedka o kováču.

Živel je svoje dni zeló delaven in pogumen kováč. Do revežev in siromakov je imel jako usmiljeno srce; pomagal jim je, kjer je le mogel. Nekóč ga poprosi na pol gól berač miloščine. Kovač, ki ravno denarja pri sebi imel ni, potegne hitro raz sebe svoj plašč ter ga podari ubožcu.

Imel je tudi majhen vinôgrad. Na njem pri-dela neko leto samó tri poliče vina. Vino iztoči v čutaro ali putro ter sklene to kapljico, kojo je z goric domov nesel, poštenemu človeku piti dati.

Pride mu naproti Kristus ter ga vpraša: „Kaj neseš, kovač?“

„Vino, katero poštenemu človeku piti dam!“

„Daj ga torej meni, jaz sem Kristus!“

Kovač: „Ko bi bil ti Kristus, bil bi v nebe-sih, a ne tukaj. Tebi ne dam piti.“ —

Kristus pošlje potem kovaču sv. Petra naproti.

„Kaj neseš, kovač?“ povpraša Peter. „Vino, katero poštenemu človeku piti dam!“

„Daj ga torej meni, jaz sem sv. Peter, spustil te bodem za to enkrat v nebesa.“

„Ne dam ti piti nè, ker, ko bi ti sv. Peter bil, bil bi pri nebeških vratih, a ne tukaj.“

Zdaj pošlje Kristus h kovaču smrt. Ta veli: „Jaz sem smrt, kovač, daj mi piti!“

Kovač se početka nekoliko prestraši, a potem pa reče: „Smrt, dam ti piti, ako mi obljubiš, da zlezeš potem, ko popiješ vino v to-le putro!“

Smrt je bila s tem zadovoljna, in ko je bila putra prazna, zleze va-njo. Kovač hitro putro zatakne in smrt bila je ujeta.

Dolgo jo je imel v putri zaprto in med tem časom na svetu ni nikdo umrl.

Smrt je kovača prosila in prosila, naj jo izpusti, obljubovala mu, da nikdar po njega ne pride; a zamàn: kovač je bil trda buča in nikakor se ni dal pregovoriti. Nekega dne obesi putro s smrtjo vred na visok hrast. Dolgo je visela tam.

Nekóč pa nastane burja, vrže putro na tla — putra se razbije in smrt bila je prosta.

Jezna ide sedaj v pekel in pošlje pet hudičev po kovača. Ko ti pridejo, imel je kovač volovsko kožo ob krajih z vojko tako napeljano, da jo na mah jednako mošnji zadržginiti mogel.

Kovač jim obljubi, da grè ž njimi, ako si poprej vsi na razprostrto kožo vsedejo. Ko hudiči to voljno storé, zadržgne kovač hitro kožo in imel jih je.

Sedaj pokliče sosede, dé hudiče v koži na naklo in pričeli so po njih nabijati in bunkati, da je bilo joj.

Ko so je že dovolj natolkli, izpusté jih. —

Nikdo si zdaj ni upal več nad junaškega kovača. Dolgo je živel; ko se je pa nazadnje vendar-le

živeti naveličal, in ker ni smrt po njega prišla, se je obesil.

Pride tedaj pred nebeška vrata in sv. Petra ponižno poprosi, da bi ga v nebesa spustil. Sv. Peter pa veli: „Ko bi mi bil ti takrat, ko sem te prosil, dal piti, spustil bi te sedaj v nebo, a tako te pa ne morem.

Kovač pride pred pekel.

„Kdo je?“ povpraša hudič, ki je ravno pri vratih stal. „Jaz sem“, zakriči pogumno kovač. Hudič se vstraši ter pokliče vse brate svoje, da so držali vrata.

In tako kovača tudi v pekel niso hoteli sprejeti.

Kaj mu je bilo sedaj storiti?

Ide nazaj k sv. Petru in ga prosi, naj bi mu vsaj pokazal, kako da je v nebesih. Sv. Peter odprè malo vrata — močen kovač porine in skoči v nebo.

Ondu zagleda plašč, katerega je nekdam revežu podaril; hitro se vsede nanj, in ne dá se več iz nebeških prostorov spraviti.

Sv. Peter grè h Kristusu in ga vpraša, kako bi kovača, ki se je obesil, iz nebes spravil.

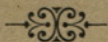
Zveličar pa reče: „Pusti ga, Peter, pusti — saj sedi na svojem plašču!“

(Zapisal J. Šinko.)

Kazalo.

	Stran.
Usmiljenje	3
Kakor pravo, tako zdravo	6
Nebéška ptica	7
Posvečuj praznik!	10
Bodi zadovoljen!	11
Spanje in smrt	12
Skrb in smrt	14
Kristus, sv. Peter in čolnár	17
Jelen, riba in ptič	20
Mati božja in nema kraljica	26
Domača živina	29
Zakaj bučele slavé sveti večer	31
Zakaj kukavica nema nikjer mirú in zakaj si ne dela gnezda	33
Zakaj kukavica samó do kresa kuka	33
Jagoda	34
Zakaj nemajo jagode nasitljive močij	36
Kakó se je godilo Jakobu, predno je postal apostol	36
Kakó je sv. Peter jedno uro bogovál	38
Pripovedka o kováču	40

Glasovi slov. listov

o I. zvezku pričujoče zbirke.

„ . . . Največ teh legend je povzetih iz „Vrtca.“ Zbrane so dobro, da so res h krati kratkočasne in poučne. V predgovoru razlaga g. pisatelj „legende“ zgodovinsko in stvarno. — Koliko národove modrosti nahajamo v legendah sploh, koliko dragocenih naukov, tega mi ni treba tukaj razkazovati. Zato je res trudavredno, da se podajajo legende v zbirkah občinstvu v roke, kakor je začel naš g. nabiratelj. — Želimo, da bi se knjižica dobro razpečala.“
(„Dom in Svet.“)

„G. K. se je lotil jako lepe in hvalevredne naloge, zbrati in na svetlo dati nár. legende, primerne šolski naši mladini, in to svojo nalogo je takój s I. zvezkom jako častno rešil. Res, da je večina teh legend bila že natisnjena v „Vrtci“, v „Glasniku“ in „Pop“, a raztresene po teh. zvečine strokovnih časopisih niso bile mladini naši pristopne. Iz mnogih legend nam odseva lepi pripovedni dar in prijazni humor našega prepostega národa in tudi vsebina ni spota-kljiva. Želimo, da bi nas g. Kosi kmalu oveselil z II. zvezkom.“
(„Ljublj. Zvon.“)

„Mladi nabiratelj ponuja na 39. straneh mičnih nár. legend v gladkej slovenščini šolski mladini. Otroškemu srcu se bodo izvestno dobro prilegle, pa tudi odraščene bodo kolikor toliko kratkočasile, kakor so mene. Božje lastnosti, kakor so vsemogočnost, vsevednost, neskončna modrost, največja pravičnost i. t. d. se v legendah teh kaj lepo predočevajo, kar jih še bolj priporoča. Ko jih je 11 letni sinko moj prečital, odgovoril je na moje vprašanje: „Lepe so te pripovedke, samó, da bi jih bilo več!“ . . .
(Žavski v „Pop.“)

„To delce, pisano v gladki slovenščini, je na Slovenskem prvo te vrste; rokopis je pregledal in pohvalno odopril ljutomerski dekan č. g. Skuhala. Z verskega, kakor z národnega stališča po pravici priporočajo to knjižico soseбно za nežno mladino. . . .“
(„Slov. Svet.“)

„Po slov. knjigah nahajamo sicer mnogo legend ali ker so te namešane med drugimi spisi in razpravami, ki navadno niso za nežno mladino, nimajo za šolo in šolsko mladino tolike vrednosti. Če jih hoče učitelj v šoli rabiti,

mora jih šele iskati, izbirati in prikrojevati . . . Gosp. izdava-
atelj je torej dobro ukrenil, da se je lotil nabiranja nár.
legend za mladino. To je prva otroška knjiga te vrste. Le-
gende so kratke in take najbolj prijajo otroškemu duhu. V
njih se izražajo in spoznavajo božje lastnosti. Zasluga pisa-
teljeva pa ni samo, da jih je nabral po knjigah, ampak skoraj
polovico jih je sam v národu nabral in napisal. . . .“

(„Učiteljski Tovariš.“)

„ . . . To je najnovejša, jako lična knjižica za našo slov.
mladino, obsezajoča 21 pobožnih pripovedk — nár. legend.
Da-si je bila večina teh legend vže priobčena po raznih slov.
listih, največ v našem „Vrtci“, vendar je bila taka zbirka v
posebnej knjižici za našo mladino potrebna in tej potrebi je
ustregel g. K. s I. zvezkom omenjene zbirke. Mi želimo, da
bi se knjižica razširila mnogobrojno mej našo slov. mladino
in bi jej skoraj sledil tudi II. zvezek.“

(„Vrtec.“)

Naznanilo.

Pri podpisancu dobé se naslednje po njem
izdane knjižice:

Stariši, podpirajte šolo! (II. natis) po 8 kr.

Národne legende, I. zvez. (II. nat.) po 18 „

Národne legende, II. zvezek po . 20 „

Pri naenkratnem odvetju 10. iztisov se daje
jedna knjižica za nameček.

A. Kosi,

učitelj v Središči (Polstrau).